

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 249/2019-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], Česká republika; maloletých [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených zákonným zástupcom [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], Česká republika, právne zastúpených advokátkou Mgr. Evou Braxatorisovou, Trenčianska 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základných práv podľa čl. 7, čl. 24 ods. 3 a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie a práv podľa čl. 7 ods. 1 a čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa postupom v konaní vedenom Okresným súdom Dunajská Streda sp. zn. 10 P 64/2017 a sp. zn. 14 P 44/2014 a postupom v konaní vedenom Krajským súdom v Trnave sp. zn. 9 CoP 25/2014 a sp. zn. 23 CoP 69/2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Česká republika (ďalej aj „sťažovateľ“), maloletých [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených zákonným zástupcom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Česká republika (ďalej aj „maloletí“, spolu so sťažovateľom ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základných práv podľa čl. 7, čl. 24 ods. 3 a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a práv podľa čl. 7 ods. 1 a čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa postupom v konaní vedenom Okresným súdom Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 P 64/2017 a sp. zn. 14 P 44/2014 (ďalej len „konanie na okresnom súde“) a postupom v konaní vedenom Krajským súdom v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 CoP 25/2014 a sp. zn. 23 CoP 69/2018 (ďalej len „konanie na krajskom súde“).

2. V konaní o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým sa prekrývajú rôzne vzájomne previazané línie, ktoré sťažovatelia, resp. najmä sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti napádajú.

Ide hlavne o podstatu celého „sporú“, a tou je samotná úprava práv a povinností k maloletým, o ktorej bolo rozhodnuté rozsudkom okresného súdu č. k. 14 P 44/2014-158 zo 14. novembra 2014 (ďalej len „rozsudok vo veci samej“). Proti rozsudku okresného súdu vo veci samej podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 23 CoP 5/2015-282 z 18. novembra 2015 tak, že rozsudok okresného súdu vo veci samej zrušil a vrátil na ďalšie konanie, v odôvodnení odkázal na konanie vedené Okresným súdom Bratislava I vo veci návrhu návratu maloletých do krajiny obvyklého pobytu.

Ďalšou líniou je úprava práv a povinností k maloletým dočasného charakteru, ktorú riešil okresný súd na návrh matky maloletých uznesením č. k. 14 P 44/2014-45 z 24. júla 2014 (ďalej len „uznesenie o predbežnom opatrení“). Proti uzneseniu o predbežnom opatrení podal sťažovateľ odvolanie a zároveň vzniesol námietku nedostatku právomoci okresného súdu. O odvolaní proti uzneseniu o predbežnom opatrení krajský súd rozhodol uznesením č. k. 9 CoP 25/2014-172 zo 16. decembra 2014 tak, že ho potvrdil. O sťažovateľovej námietke vo veci právomoci okresný súd rozhodol uznesením č. k. 14 P 44/2014-115 z 29. septembra 2014 (ďalej len „uznesenie o zamietnutí námietky“) tak, že túto vyhodnotil ako námietku miestnej nepríslušnosti a zamietol ju. Proti uzneseniu o zamietnutí námietky sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol uznesením č. k. 9 CoP 25/2014-172 zo 16. decembra 2014 tak, že uznesenie okresného súdu o zamietnutí námietky zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľ podal 7. januára 2015 návrh na návrat maloletých do krajiny obvyklého pobytu, ktorý bol Okresným súdom Bratislava I vedený pod sp. zn. 1 P 2/2015 (ešte pred rozhodnutím krajského súdu o odvolaní proti uzneseniu o predbežnom opatrení). Vo veci návratu maloletých rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 11 CoP 57/2016-866 zo 14. júna 2016 (podľa slov sťažovateľa bolo konanie právoplatne ukončené 27. júna 2016) tak, že nenariadil návrat maloletých do krajiny obvyklého pobytu, teda do Českej republiky, keďže prihliadol na zásadu najlepšieho záujmu maloletých.

Špecifikom prejednávaneho prípadu je tvrdenie sťažovateľa o tom, že okresný súd nemal právomoc prejednávať daný prípad vzhľadom na konanie o úprave práv a povinností prebiehajúce v Českej republike na návrh sťažovateľa.

Poslednou, okrajovou líniou v danom konaní je aj to, že okresný súd na pojednávaní konanom 10. mája 2017 z dôvodu zmeny bydliska matky maloletých preniesol miestnu príslušnosť Okresnému súdu Bratislava I. Okresný súd Bratislava I však nesúhlasil s prenesením miestnej príslušnosti, a tak vo veci rozhodoval Krajský súd v Bratislave, ktorý uznesením sp. zn. 3 NcC 19/2017 z 31. júla 2017 určil ako miestne príslušný súd práve okresný súd.

3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 10 P 64/2017-541 zo 16. marca 2018 vo výroku II a III vyhlásil, že vo veci rozhodovania o úprave práv

a povinností k maloletým nemá právomoc, a toto konanie zastavil. Proti uvedeným výrokom podala matka maloletých odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 23 CoP 69/2018-698 z 20. februára 2019 tak, že uznesenie okresného súdu č. k. 10 P 64/2017-541 zo 16. marca 2018 v napadnutej časti potvrdil.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti pomerne chaoticky opísal priebeh celého konania, časové súvislosti, ako aj vlastné argumenty prednesené v rámci konania, napádajúc jednotlivé rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu.

V stručnosti sa však dá povedať, že sťažovateľ predovšetkým namieta neefektívny postup všeobecných súdov, ktorým boli spôsobené prieťahy v konaní v celkovej dĺžke 4 rokov a 10 mesiacov, poukazujúc aj na niektoré procesné pochybenia týkajúce sa najmä doručovania.

Sťažovateľ porušenie práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ústavy odôvodnil takto: *„Okresný súd DS a Krajský súd v Trnave porušili práva sťažovateľov na spravodlivý súdny proces, keď konali nielen s výraznými prieťahmi, ale predovšetkým svojím procesným postupom bránili v prístupe k súdu všetkým sťažovateľom, keď si uzurpovali právomoc rozhodovať vo veci, ktorú im právne predpisy nezverujú.*

Možnosť sťažovateľov, aby vec bola spravodlivo a v primeranej lehote rozhodnutá nezávislým a nestranným súdom bola nesprávnym postupom OS DS a KS TT, fakticky zmarená. OS Kladno nemohol vo veci konať od júla 2014 až do apríla 2019, počas ktorého ho OS DS opakovane zavádzal, čím bola fakticky znemožnená realizáciu práva na spravodlivý proces sťažovateľov aj v ďalšom konaní pred OS Kladno.“

5. Sťažovateľ porušenie ďalších v ústavnej sťažnosti označených práv odôvodnil najmä tým, že *„V dôsledku extrémnej dĺžky konania, počas ktorej oba súdy bránili v riešení úpravy rodičovských práv a povinností, sa živé a blízke rodinné vzťahy medzi sťažovateľmi nielen prerušili, ale aj vzhľadom na nízky vek detí v čase odlúčenia, fakticky zanikli. Napriek vedomosti o týchto dôsledkoch, súdy nielen neprijali žiadne opatrenia, ktorými by tento stav zvrátili, ale naopak predlžovaním konania, aktívne bránili, aby bolo možné situáciu riešiť.*

... rodič má právo starať sa o vlastných potomkov, vychovávať ich a rozvíjať s nimi čo najbližšie vzťahy. Sťažovateľ v 1. rade má okrem dvojičiek ďalších dvoch synov... Ide teda nielen o práva sťažovateľov na ich vzájomný kontakt, ale aj právo sťažovateľov v 2. a 3. rade byť súčasťou rodiny ich otca a vytvárať si pre život tak podstatné vzťahy, ako sú vzťahy súrodenecké či vzťahy so širšou rodinou.“

6. V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľ vzniesol požiadavku na primerané finančné zadostučinenie v sume 30 000 € každému zo sťažovateľov, ktorú odôvodnil tým, „... že sa dlhodobo nachádzajú nielen v stave právnej neistoty, keďže o rodičovských právach a povinnostiach v dôsledku konania súdov nebolo dodnes rozhodnuté, ale aj preto, že ujma spôsobená postupom súdov, nie je reparovateľná.“

7. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol: „I. Základné práva [REDAKOVANÉ]... čl. 46 ods. 1 Ústavy SR... čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR... podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy, podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 7 Charty základných práv Európskej únie a... podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy SR postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní sp. zn. 10P/64/1017 a 14P/44/2014 a postupom Krajského súdu Trnava v konaní sp. zn. 9CoP/15i/2014 a sp. zn. 23CoP/69/2018, porušené boli.

II. Základné práva mal. [REDAKOVANÉ]... podľa čl. 46 ods.1 Ústavy SR... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR... čl. 19 ods. 2 Ústavy, podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 7 Charty základných práv Európskej únie... čl. 24 ods. 3 Charty základných práv EÚ... podľa čl. 24 Charty základných práv Európskej únie a práv dieťa podľa čl. 7 ods. 1, 16 Dohovoru o právach dieťaťa SR postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní sp. zn. 10P/64/2017 a 14P/44/2014 a postupom Krajského súdu Trnava v konaní sp. zn. 9CoP/25/2014 a sp. zn. 23CoP/69/2018, porušené boli.

III. Základné práva mal. [REDAKOVANÉ]... podľa čl. 46 ods.1 Ústavy SR... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR... čl. 19 ods. 2 Ústavy, podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 7 Charty základných práv Európskej únie... čl. 24 ods. 3 Charty základných práv EÚ... podľa čl. 24 Charty základných práv Európskej únie a práv dieťa podľa čl. 7 ods. 1, 16 Dohovoru o právach dieťaťa SR postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní sp. zn. 10P/64/2017 a 14P/44/2014 a postupom Krajského súdu Trnava v konaní sp. zn. 9CoP/25/2014 a sp. zn. 23CoP/69/2018, porušené boli.

IV. Okresný súd Dunajská Streda a Krajský súd v Trnave sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť [REDAKOVANÉ] sumu 30 000 Eur...

V. Okresný súd Dunajská Streda a Krajský súd v Trnave sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť mal [REDAKOVANÉ] sumu 30 000 Eur...

VI. Okresný súd Dunajská Streda a Krajský súd v Trnave sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť mal [REDAKOVANÉ] sumu 30 000 Eur...

VII. Sťažovateľom v 1. až 3. rade sa priznáva náhrada trov konania...“

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

13. Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

17. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a obdobne podľa čl. 7 charty každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

18. Podľa čl. 24 ods. 3 charty každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

19. Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom. Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.

Právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky v prípade, ak je táto pomoc potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti.

20. Podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa každé dieťa je registrované ihneď po narodení a má od narodenia právo na meno, právo na štátnu príslušnosť a pokiaľ to je možné, právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť.

21. Podľa čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa žiadne dieťa nesmie byť vystavené svojvoľnému zasahovaniu do svojho súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie ani nezákonným útokom na svoju česť a povesť. Dieťa má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.

III.

K ústavnej sťažnosti maloletých

22. Ústavný súd konštatuje, že v ústavnej sťažnosti sú ako sťažovatelia v 2. a 3. rade uvedení maloletí. Ústavnému súdu bolo doručené splnomocnenie advokátky na zastupovanie maloletých pred ústavným súdom. Z obsahu tohto splnomocnenia vyplýva, že ho udeľuje otec maloletých ako ich zákonný zástupca na zastupovanie svojej osoby (otca), ako aj maloletých pred ústavným súdom.

23. Uvedené splnomocnenie nemožno považovať vzhľadom na okolnosti a špecifiká veci za prípustné v tomto konaní pred ústavným súdom. V rámci konania pred všeobecnými súdmi bolo vydané predbežné opatrenie, ktorým mal sťažovateľ – otec maloletých zakázaný styk s maloletými a nesmel sa k nim priblížiť na vzdialenosť do 3 m (predbežné opatrenie bolo vydané z dôvodu agresívneho správania otca maloletých), a zároveň okresný súd ustanovil maloletým kolízneho opatrovníka z dôvodu „*obavy, že by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletými*“. Je síce pravdou, že okresný súd rozsudkom vo veci samej zveril maloletých do osobnej starostlivosti matky a styk otca s deťmi neupravil, na druhej strane bol však uvedený rozsudok uznesením krajského súdu sp. zn. 23 CoP 5/2015 z 26. novembra 2015 zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. Na podklade tohto zrušujúceho uznesenia bolo konanie vo veci úpravy práv a povinností uznesením okresného súdu sp. zn. 10 P 64/2017 zo 16. marca 2018 zastavené.

24. Otec maloletých je v tomto prípade v konflikte záujmov, čo sa týka jeho možnosti ako zákonného zástupcu splnomocňovať akéhokoľvek právneho zástupcu na zastupovanie maloletých pred ústavným súdom v smere dožadovania sa rozhodnutia ústavného súdu v prospech otca (podľa § 31 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov: „Žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým

istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať.“).

25. Ústavný súd preto hodnotí, že ústavná sťažnosť maloletých nespĺňa zákonom o ústavnom súde predpísané náležitosti splnomocnenia (a to náležitosti v zmysle § 34 zákona o ústavnom súde) a je potrebné ju podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde odmietnuť.

K porušeniu sťažovateľovho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

26. Ústavnú sťažnosť v tejto časti treba odmietnuť z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah a predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016).

27. Podľa § 123 ods. 1 písm. a) a b) zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí § 43 obsahovať aj označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, a označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody.

28. Z petitu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie v ústavnej sťažnosti označených práv naprieč celým konaním (na okresnom súde aj na krajskom súde)

vo veci úpravy práv a povinností k maloletým. Napriek tomu, že sťažovateľ označil aj porušenie základného práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, neoznačil v petite ústavnej sťažnosti, v ktorom konkrétnom meritórnem rozhodnutí ktorého súdu vidí porušenie označeného základného práva.

K porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

29. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

30. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03).

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že sťažovateľ sa so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd obrátil v čase, keď už tento prostriedok nápravy vo vzťahu k namietaným konaniam nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel, a preto je potrebné ústavnú sťažnosť v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnenú (m. m. II. ÚS 121/2019).

31. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti posudzuje, či táto je/nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou,

porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, II. ÚS 101/03, I. ÚS 88/07, III. ÚS 155/09, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016).

32. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05, IV. ÚS 637/2013, II. ÚS 518/2014). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. II. ÚS 55/02, IV. ÚS 223/2010, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018). Tento právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok ESĽP z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63).

33. Reflektujúc uvedené východiská svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť, ktorou namieta postup v konaní na okresnom súde, ako aj v konaní na krajskom súde. Zo zistení ústavného súdu však vyplýva, že konanie vo veci úpravy práv a povinností k maloletým bolo ukončené uznesením č. k. 23 CoP 69/2018-698 z 20. februára 2019 tak, že uznesenie okresného súdu č. k. 10 P 64/2017-541 zo 16. marca 2018 v napadnutej časti krajský súd potvrdil, a teda rozhodol, že nie je daná právomoc slovenských súdov na rozhodovanie vo veci a konanie vo veci úpravy práv a povinností k maloletým zastavil. Z uznesenia krajského súdu vyplýva,

že konanie o úprave práv a povinností k maloletým prebieha na Okresnom súde Kladno pod sp. zn. 42 P 489/2013.

Z uvedeného zistenia teda vyplýva, že v ústavnej sťažnosti označení porušovateľa – okresný súd ani krajský súd už v čase podania ústavnej sťažnosti nemohli porušovať základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, keďže v čase doručenia ústavnej sťažnosti boli napadnuté konania právoplatne zastavené.

34. Ústavný súd síce na jednej strane chápe sťažovateľovu námietku smerujúcu k dĺžke napadnutých konaní, no na druhej strane poukazuje na skutočnosť, že každá akcia vyvoláva určitú reakciu, v súdnom konaní nevynímajúc. Ústavný súd konštatuje, že k ťažko prehľadnej procesnej situácii prispel istou mierou každý účastník (množstvo návrhov, neúčast' na pojednávaniach) a tiež okresný súd, na čo poukázal aj krajský súd v uznesení č. k. 23 CoP 5/2015-282 z 18. novembra 2015 (ktorým zrušil rozsudok okresného súdu vo veci samej a vrátil vec na ďalšie konanie), keď uviedol *„Námietka otca týkajúca sa právomoci súdu Slovenskej republiky vo vzťahu k nariadenému predbežnému opatreniu bola teda nedôvodná. Súd prvého stupňa mal s poukazom na citovaný článok 20 nariadenia právomoc rozhodnúť o nariadení predbežného opatrenia do konečného rozhodnutia vo veci samej. Preto súd ak už vo veci samej išiel konať, najskôr si mal správne vyriešiť otázku právomoci. Vzhľadom na predmet konania mal preto správne aplikovať Nariadenie ES, čo však v jeho rozhodnutí absentuje“*.

35. Ústavný súd poukazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02, II. ÚS 240/2010), podľa ktorej nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem zbytočné prietahy obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00, II. ÚS 292/2013).

36. Sťažovateľ v priebehu celého konania vo vzťahu k tvrdeným „*extrémnym prietahom*“ nevyužil možnosť podania sťažnosti predsedovi príslušného súdu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa § 3 ods. 4 v spojení s § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Takúto sťažnosť totiž ústavný súd považuje za účinný prostriedok ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorý vzhľadom na subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd treba využiť pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (porovnaj napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04).

Za pozornosť tiež v tejto súvislosti stojí zmienka o tom, že ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená s požiadavkou primeraného finančného zadosťučinenia v sume 30 000 € pre každého zo sťažovateľov v čase, keď ústavný súd už nemá možnosť ovplyvniť priebeh, resp. dĺžku napadnutých konaní.

37. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (ako aj o ďalších označených právach) v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2019